

על ר' בנימין ז"ל - ללא צביעות

א.

זו הפעם השניה בימי חי אינני יכול להימנע מלעבור על המנהג המוסרי של „אתרי מותיקושים אמור“ ומרגיש חובה לומר את האמת גם על קברו של אדם. בודאי ימצאו „צדיקים“ במדינה אשר יטענו כי זוהי דרך כתיבה בלתי נמוסית, שאין זה גאה לידות אבנים בשוכן עפר, וצריך להשאיר לכיתרון של מעלה שיצוא את פסקדינו על האיש שנקרא זה עתה לברומים. אבל יסלח לנו האל בשמים. אין אנו רוצים ללכת בדרך הצבועים, ואנו סבורים כי גם אתרי ארזנו של נפטר לא צריך להתחסר.

בפעם הראשונה הסרידתני שאלה זו לפני השע שנים, חרשים אחרים אחר הכרות המדינה, כאשר הגיעתנו הידיעה כי הד"ר י. ל. מאגנס (והוא היה רעו הנאמן וחברו לדעת של הנפטר הנזכר) הלך לעולמו בניו יורק. אולי מוטב היה להשאיר לגמרי ללא פירושים את הידיעה הזאת — חשבתה. אבל הרגשתי שזו ההא תרמית, שגרמה את עצמנו זאת האחרים, אם לא נאמר את אשר עם לבנו על האיש שהלך בדרך כל כשר. בד"ר מאגנס גלחמנו כל הימים. כל הימים משום שהוא גרם נזק רב לציונות הממלכתית. כי כל ימיו פעל נגד רעיון התקומה של מדינה עצמאית לעם ישראל. היו אז שאמרו: כי מאגנס אמנם לא האמין בסיכויי הגשמה ההונן הממלכתית, אבל הוא האמין באפשרות של ברית שלום יהודית-ערבית — ועל חובה אסונתו זו הקריב את הפופר לאריות האישית שלו, ונלחם על דעותיו ללא ארתיעה. איש הלוחם למען האמת שלו ללא היסוס, הוא אמיץ לב וראוי לציון. אולם אומץ-לב זה של מאגנס היה בעוכרנו. והוא לא הסתפק בהספת דעותיו בפנים, אלא הגזיזם הלך, אל שריו עולם בדעותיו התבוסות והאליזויות, והגזיזם — בהיד הרשעים שבהם. שהיפשו ההזמנות להצר את עצדנו ולגרס לנו הקלות — אלה נפלו על תכונותיו של מאגנס כעל כציאה רבה. הגזיזם עשו לו פרסום רב, הסתמכו עליו והשי תמשו בו כדי לנגח את הציונות. על ידו כך הוא היבל במלחמת הרוחנו, תחב טקלות בגלגלית והאיש את החלך השתחררה לנו בעול הבריטים.

זוכרני שבימי מלחמת המחרת נגד קלגסיו של בחין היה ד"ר מאגנס לפעמים כל כך מרגז את הציבור העברי בארץ ישראל בהתנהגותו ובדבריו, עד שהכרזת הששו פן תוציא נגדו המתחרת פסקדין של מוות. אך ארגוני השורשים לא נגעו בו לרעה. ד"ר זיהאן לא היה יותר מסוכן לציונות מאשר מאגנס. ומה שלא עשו השורשים לגבי מאגנס — עשו האנטי-פורשים, בעלי השמעת והמרות הלאומית לגבי ד"ר האן. וכאשר נקרא ד"ר מאגנס לכיתרון של מעלה הרי הזכות של ירידיו שלא נגעו בו אף בצפורן נזקפה בודאי לתובתו של הנתבע לדין שמים. הקטגור השמיע טענה צודקת: בני עמך, כולם, ואפילו אלה ששמו את נפשם בכפם למען שחרור המולדת והעלו את עצמם קרבן-עולה למענה, התנהגו לגביך לפי המוסר היהודי, ואילו אתה הכבדת על מאמציהם להשיג חרות לישראל! אתה, איש המוסר העליון, עשית מעשה בלתי מוסרי ע"י נאומיך, כתביך והשתדלויותיך

אצל הגזיזם למנוע את הקמת המדינה העברית! כמובן, שגם לסנגורו היו הרבה טענות חזקות להגנתו. ד"ר טאגנס לא היה רשע, הוא עשה את אשר עשה לא מזדון-לב, לא מרצון להרע לאתו בני עמו. להפך: הוא דרש את טובתם חמיד. אלא לו נדמה היה, שמדינה עברית — לרעה עם ישראל היא, שמוטב להיות משועבד למלכות חזקה ולהיות „אור לגויים“, הוא העה וטעה, ללא כוונות רעות לגרם הקלה לעמו, ואמנם, עדים רבים הופיעו להגנתו של מאגנס. הוא היה ישר-לב. השנאה המפלגתית היתה זרה לרוחו. בחייו האישיים היה סמל ומופת בהגינותו ובכינותו.

מהו פסקדין שהוציא בית-המשפט במרומים איננו יודעים. אבל בעולם התחתון ראו אות, שהד"ר מאגנס נאשם על מעל-ליו: הוא לא זכה לראות חי את מדינת-ישראל העצמאית. כשלושים שנה התגורר בארץ-ישראל ושעריה לא ננעלו בפניו ככפני זאב זיבוטינסקי. להפך: בין כל תושבי-הארץ היהודיים לא היה שני לו, אשר נשא כל כך חן וחסד בעיני השלטונות הבריטיים. אלא הגורל הוציאתו מן המולדת כשלושה שבועות לפני הכרזת העצמאות. וכאשר הלם בשבתו בניו-יורק על שיבה לכיתו במדינת-ישראל — ניתן הצו מגבוה: לא האיש אשר הקדיש את שנותיו המרובות למאמצים נגד תקומתה המדינית של האומה במולדתה, לא יזכו עוד לראותה. ולא זכה. בניו יורק בא מלאך-המזל לרפוק על דלתות ביתו, ויפתחה. אבל, גם לאחר שניתק פתיל חייו, לא יכולנו לסלות לו. הוא עזב את הארץ בימים שהתקפה הערבים על הושוב היהודי היתה במלוא הקפה. הקלגסיים הכריטיים עמדו לצד הפורעים. אכזרה היו דרכי המולדת, וביחוד הדרכים לירושלים. ד"ר מאגנס עבר את הדרך המסוכנת במכונית הקונסול האמריקני ובלחית משוריינים בריטיים. לא כיציאת כל יהודי ירושלים יצא הוא בימים ההם, וכאשר הגיע לארצות-הברית, ניצלו אותו החוגים האנטי-יהודיים בוישינגטון לחבל בתכנית המדינה, אפילו בצורתה המקוטעת מה-29 בנובמבר 1947. ומעללו האחרון היה — יזום תכנית ה-101 של או"ם. שליחת הריון ברנדוט נוצרה בזכותו של מאגנס.

ב.

כאשר יתיצב ר' בנימין ז"ל לפני כסא-מרומים, יופיעו עדים לפני בית-הדין. השבוע קראנו את דבריהם. כל העתונים שבישי ראל היו כלאים בדבריהם-העדות-הללו: ר' בנימין היה יהודי הרה, שומר מצוות, תמים עם אלקיו, והיה מוכן להיהרג על כל תג ותג שבתורה משה. ר' בנימין פעל הרבה בימי מלחמת ההשמד של היסלר להצלת יהודים, הוא קרא, תבע, הועיק את בני-עמו ואת הגזיזים, לא נח ולא שקט, עשה ימים כלילות, ובל כעיינו היה נתון רק למפעלה-הצלה. ר' בנימין היה מלא מצוות כרימון. עסק בפעולות לסידור עולי הימן בארץ-ישראל. השתתף ביסוד שכונת הלאביב, לקח חלק ביסוד בתים שביפו, ונהי-שאנן בחיפה ורוחמה בדרום-השפלה. בימי מלחמת העולם הראשונה היה משתדלני הישוב בפני השלטונות הצבי איים של גרמניה ואוסטריה בארץ-ישראל ופעל למען מניעת הגירוש מפתח-חקה. והירבה לעשות בשטח הספרות והעיוני נאות, פורסם ספרים רבים, כתב מאמרים לאלפים, ערך עתונים

שבועונים וירחונים, והצטיין בסגנון צח ומלבב. ואשר לצד הפוליטי של פעולותיו, הרי הוא הטיף כל ימיו ליהודים — עוד מימי פעולתו הספרותית ביהד עם י. ח. ברנר — על הצורך בשלום עם הערבים, ולשם כך יסד והשתתף בכל הארגונים שנוצרו למטרה זו. „ברית-שלום“, הליגה להתקרבות יהודית-ערבית, „איחוד“, והקים את היוזון „נר“ להתקרבות יהודית ערבית.

ומה און אפשר למצוא בפעולות הללו? צדיק תמים היה ר' בנימין — יעידו העדים — ללא רבב וכתם. גדוש מעשים טובים וכוונות רצויות. היוכל מישהו לומר מלה אחת בגנותו?

ג.

כתום דבריה-העדות הללו, יחכו גם עדים אחרים להשמיע את דבריהם, ובפיהם „סנגוריה גדולה“ על ר' בנימין. הם יהללו וישבחו אותו, יפארו וירוממו את שמו, כי רבה היתה זכותו למענם. כי גדול היה החסד שהוא עשה עמהם. וכותבי-הטורים האלה מאשר, כי כנים הם הוברים שיצאו מפיות „עדי הסנגוריה“ הללו. אני הגבר שמעתי אותם כמו אזני, וראיהם כמו עיני: שלייתיהן של מדינות-ערב הם.

בדצמבר 1953 שמעתי את שמו של ר' בנימין פעמים רבות יוצא מפיהיהם של חברי המשלחות הערביות באו"ם וקראתי עליו בהכרזות ובהודעות שהם פרסמו לציבור. מרשת קיביה עלתה על הפרק באו"ם.

עקבתו אז אחרי תנובת העתונות הגויית הגדולה. מצאתי לשמחתי כי הגזיזם לא ייהלו נגדו תעמולת-זוועה כגלל עיני קיביה. הנציגים הערביים באו"ם, שנאמו נאומים פוגרומיים נגד ישראל, לא יצאו שום עתון נוצרי להסתמך עליו כדי לגנות אותנו, אלא את ה„נר“ של ר' בנימין מצאו. ובו היה להם הוסר, שלאחר שקראוהו לא הורקקו עוד למקור אחר. המוני העם האמריקאי ששמעו על אשר התרחש בקיביה, הבינו את הדבר בפשטות, שישראל אינה יכולה לשבת בחיבוק ידים, כאשר כניה וכנותיה נהרגים מן המארב על-ידי מרצחים. ואשר אירע בקיביה היתה תגובה טבעית של כל אומה ואומה, המגינה על חייה בניה. אבל ר' בנימין ז"ל ניצל את כל כשרונו הספרותי ואת סגנונו הפורה והנאה כדי להוכיח לעולם כולו, שבני-עמו, הישראלים, פושעים הם, שמעשה-זבתה עשה כמותו כמעשי הנאצים בליוציה שבציכוסלובקיה.

ונציגי הערבים באו"ם לקקו את הנימוקים שהביא להם ר' בנימין כלקק דבשי, והתמוגגו מנחת ומשמחה. שנה אחת לפני פרשת קיביה, בנובמבר 1952, ישבתי ביציע העתונאים באו"ם, ולתדהמתי הרבה שמעתי את שמו של ר' בנימין בפיות... ואשר-המשלחת של תימן, ע"כ ה"ס עזריות ועיראק, בועדה-הפוליטית דובר על התקציב לפליטים הערבים. יו"ר הועדה, יו"ני, ביקש בפתחו את הישיבה פאת הנואמים להימנע מלעזרר את בעיית-הפליטים מבחינה מדינית, והפציר בהם שיצטמצמו רק בדיון מצנם של הפליטים מבחינה הומאניטרית ובמציאת הרכים לשיפורו. אך הערבים פתחו כולם כאחד בהתקפה על ישראל — „אשר גרשה באכי זריות את הפליטים, ומסרכת להחזיר אותם לבתיהם“, והם באו כולם מוכנים עם חומר רב לאסמכתות. והחומר כולו

*

ישראל-עברי, ורובו ככולו משל ר' בנימין. הנסיך התימני ציטט את „נר“ כדי לסתור את טענותיו של מר אבא אבן, ש" הדישה להחזרת הפליטים לארץ-ישראל אינה מכוונת לפתור את הבעיה, אלא שהמדינאים הערביים שואפים לעשות הן פוליטי מזה ולהטריד את ישראל. „בעתון הישראלי „נר“, ה" מופיע בירושלים — קרא הנסיך הערבי מן הכתב — נאמר כי הערבים רוצים באמת ובתמים לחזור רק לארץ-ישראל, וכי ממשלת ישראל אחראית לגירושם“.

והו לא היתה הפעם היחידה. ר' בנימין היה התנא המסייע הנצחי של כל הערבים, ולא היה מושב אחד באו"ם שלא הביא אסמכתא לחיזוק טענותיהם נגדנו מפיו.

ורבי בנימין מצא לו עוזר נאמן, את מר ויליאם צוקרמן, שנאציין ותיק ומובהק, המוציא עלון בארצות-הברית בלשון האנגלית, והוא כולו שימצה ושיטנה נגד ישראל. הוא עובר בשיתוף עם חברי הועד האנטי-ציוני של לסינג רוזנולד, ומכין למענם את חומרי-ההסתה נגד המדינה, שבו משתמשים בעיקר הערבים. בשעתו, כאשר ה„נר“ הופיע רק בלשון העברית, עשה מר ויליאם צוקרמן את מלאכת-ההרגום לאנגלית של כל הסיפורים והמאמרים ה„עסיסיים“ לתועלת הנציגויות הערי ביות. פעם שוחחתי עם איתו מומר להכעים, ויליאם צוקרמן, והוא ניסה להצטדק שאיננו שונא ישראל, אלא אדם „אובייקטיבי“ טיב"י, הוא, הכבוד שמן ההגינות היא להניב על מעשה-יעול של ישראל ושל הציונים, כמו ר' בנימין שבירושלים — כך אמר צוקרמן „כדי בנימין מירושלים“. בשנים האחרונות הוסיפו הרגום אנגלי לנאמרו „נר“ ורי בנימין פעל להוציא גם מה דורה שלמה באנגלית, כדי שירוך בה הקורא האמריקאי וכל שונא-ישראל הזקוק לחומרי-השמצה נגדנו.

כלום אפשר לתאר את הנזק העצום שפעולתו של ר' בנימין עשתה לענין ישראל בין הגזיזים? הוצאה של עשרות מיליונים דולרים להסברה ציונית ופרו-ישראלית לא חתקן את אשר קלקלה עבודת-ה„הצדק“ של ר' בנימין.

בפני בית-הדין של מעלה ניצבו גם הנסיך מתימן, הדי"ר פדאל גטאלי טעיראק, בנו של המלך סעוד מערב-הסעודית, ד"ר שארל מאליק מהלבנון, וליום — פקיסטנים ומצרים, ירדניים“ וסורים; וגאלריה שלמה של שונא-ישראל אמרי-קאיים; הגכרת דורוטי טומפסון, הרחמני הופקינס הראבי אלמר ברנר, ויליאם צוקרמן — ובפיות כולם סנגוריה על ר' בנימין: מה הירבה לעשות למענם!

ד.

כלום לא הבין ר' בנימין עצמו את אשר הוא עושה? האם לא ידע שהוא מספק לשונאי-ירבנפש נשק עצום ורבי-כוח, שהם היו מוציאים אוצרות-יקורח על מנת להשיגו והוא עשה למענם את המלאכה חונם אין כסף, מתוך ההנדבות? יהודי תלמיד-חכם היה, והבין גם הבין, ואם גם לא הבין לכתחילה, הרי העירו את אוננו פעמים אין-ספור על מלאכתו הקלוקלת, המפיצה גרעיני-שנאה לישראל.

יסלח לנו האלקים על הזכירנו פרשה זו על קברו של הנפטר. אין אנו יכולים אחרת. גם בפני הוד-יוראו של המחז איננו יכולים להעלים את הרגשתנו, כי זקנותו של ר' בנימין ביישה את ילדותנו.